

HAJDÚSZOVÁT

Terület: 58,01 km²
Lakosság: 3.173 fő
Polgármester: Vass Sándor

Elérhetőség:
Hajdúszovát Község Önkormányzata
4212 Hajdúszovát, Hősök tere 1.
Telefon: 52/559-211, Fax: 52/559-209

Hajdúszovát község címere

Elhelyezkedés

Hajdúszovát Debrecentől dél-nyugati irányban 20 km-re fekszik. A településre legrövidebb úton Ebes irányába a 4. sz. főúton haladva, a 4805. számú útra letérve lehet eljutni.

Hajdúszovát földrajzi fekvését tekintve kedvező fekvésű település: több város is körülveszi Debrecen mellett másik két kisváros is övezi: Hajdúszoboszló és Derecske, amelyek között pontosan félúton fekszik a település.

Földrajz, természeti adottságok

A község átmenetet képez a Hajdúság és a Berettyó vidéke között, felszíne enyhén hullámos síkság, melyet lösztakaró borít. A jobb termőképességű földeken a kukorica, búza és árpa termesztése terjedt el. A természetes növénytakaróhoz tartozik a kamilla, a vizes területeken pedig a nád, a gyékény és a sás.

A település közelében folyik a Kösely és az Ürmös vízfolyás, amelyek halban igen gazdagok, a vízfolyások környezete fontos madár élőhely. Az úszómadarak közül állandó a szárcsa, a tőkés- és a cigányréce, ragadozó madarak közül pedig az egerészölyv és a réti héja.

Éghajlata mérsékelt meleg. A csapadék éves mennyisége 550-560 mm, az évi középhőmérséklet 10 °C, míg a napsütéses órák száma 1950 óra körüli érték.

Történelem

A község valószínűleg már a neolitikumban lakott volt. Írásos forrásokban először az 1332-37. évi pápai tizedjegyzék említi, ekkor már egyházas faluként. Ebben az időszakban a település még Szabolcs vármegyéhez tartozott.

A XIV. század nagy csapása az 1349-től megjelent pestis, amely az 1380-as évek elején követelte a legtöbb áldozatot. A pestis járvány után mintegy másfél évszázadig lakhatatlanná vált a falu, a szomszédos falvakkal együtt.

1552-ben már 121 jobbágytelekből álló községként szerepel egy összeírásban. A XVI. században Szovát Bajom várához tartozó birtok volt. Ebben a században a török pusztítás a községet is elérte. A legnagyobb csapás 1594-ben érte a települést, amikor is a törökök parancsára tatárok dúlták végig és égették fel a Szabolcs megye falvait, köztük Szovátot is.

1608-ban Báthory Gábor erdélyi fejedelem a falu dézsmajövedelmét a birtokos Lónyai Farkasnak adományozta. A XVIII. század elejére a Komáromi Csipkés család lett a település birtokosa.

Az I. világháborúban 198 hajdúszováti katona halt hősi halált, akik emlékét az 1924-ben készített szobor őrzi. A II. világháború áldozataira egy 1990-ben felavatott emlékoszloppal emlékeznek.

Műemlékek, látnivalók

A település határában feltáratlan kunhalmok és őshalmok találhatók. A természeti környezet látnivalói mellett építészeti örökségek is vannak a településen, melyek közül leglátványosabb a református templom.

A református templom a település központjában látható, amely egy kisebb magaslaton helyezkedik el, ezzel kiemelkedve környezetéből. A település határából szemlélve is kiemelkedik a település egyetlen temploma.

A templom 1785-87. között épült, melyet XVII. századi lőréses bástyafal vesz körül. A bástyafal (köfal) egyes források szerint 1643 körüli időkben épülhetett XVI. századi alapokon. A templom a klasszicista stílus jegyeit viseli magán. 39 méter magas neobarokk tornyát 1944-ben lelőtték a németek, melynek végleges helyrehozatala, új toronysisak elhelyezése az elmúlt években fejeződött be.

A református templom

A múlt században elsősorban az 50-es, 60-as és 70-es években igen aktív zenei és kulturális élet folyt a településen. A község kórusai számtalan kitüntetésben és díjban részesültek. Hajdúszovátra 1963-ban Kodály Zoltán is ellátogatott, melynek emlékét egy márványtábla őrzi. A templom bástyafalában egy emlékszobát alakítottak ki, amelyben a település énekkarainak gyűjteménye látható.

Lőréses bástyafal

Hajdúszováti kórusok emlékszobája

A templom mögött található a rendezett, gondosan ápolott templomkert. A kertben emléktáblákat helyeztek el a magyar történelmi eseményekre, illetve település életében egykor meghatározó személyekre emlékezve.

A védett templomkert

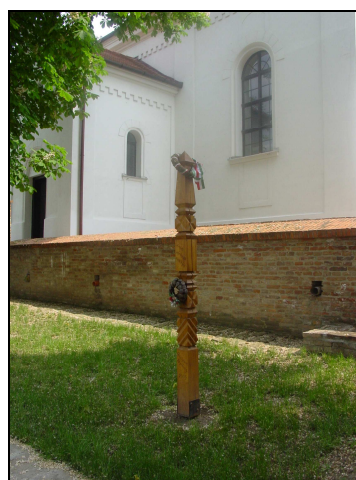
Az 1956-os forradalom emlékműve

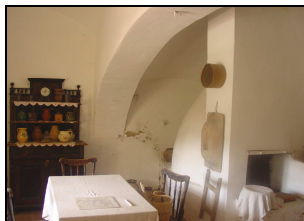
Maklár rektor mellszobra

Az aradi vértanúk emléktáblája és emlékfája

A templommal szomszédos épület a falu tájháza, amely a múlt század eleji paraszti élet eszközeit, berendezési tárgyait mutatja be a látogatóknak. Az épület megjelenése és belső elrendezése is a hagyományos népi építészeti jegyeit viseli magán.

A tájház néprajzi kiállítása

A község határában áll egy öreg csőszház, amely rendkívül jó állapotban van, az önkormányzat folyamatosan végzi az állagmegóvást, ennek ellenére turisztikai célú hasznosítása még nem történt meg. Az épület kihasználatlanságára a településtől kieső elhelyezkedése is magyarázat lehet.

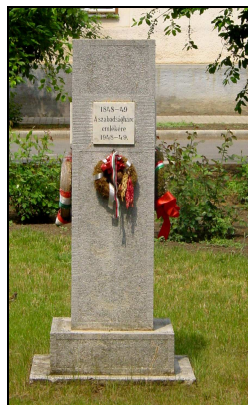

A tájház épülete

A nádfedeles csőszház

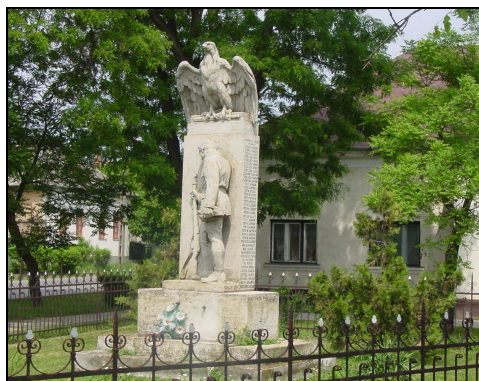
A település építészeti értékein túl, a látnivalók tekintetében nagy jelentőséggel bírnak a köztéri szobrok. Hadúszovát igen gazdag köztéri szobrokban, emlékművekben, melyekkel a háborúk áldozatainak emlékét őrzik.

A polgármesteri hivatal előtt, a település központjában lévő kis parkban került felállításra egy emlékoszlop, melyen márványtábla emlékeztet az 1848-49-es szabadságharcra.

Az 1848-49-es szabadságharc emlékművei a községházával szembeni parkban és az emlékkertben

A világháborúk áldozataira több köztéri alkotással is emlékeznek a településen.

Világháborús emlékművek a főtéren

és az óvoda mellett

A háborús emlékművek mellett a település általános iskolájának udvarán egy nőalakot ábrázoló szobrot láthatunk. Itt került elhelyezésre a honfoglalás 1100. éves évfordulójára készített kopjafa is.

Az általános iskola udvarán elhelyezett szobrok

A település múltjába és fejlődésébe a „Fejezetek Hajdúszovát helytörténetéből és néprajzából” c. könyvből nyerünk részletes betekintést, amely korabeli fotókat és kéziratokat is az olvasó elé tár.

Képek a településről:

Községháza

Művelődési Ház

Általános iskola

Óvoda

Csőzház

Helyi védetségű lakóház